

ЖАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1998 йил

18 июнь

Сотувда эркин нархда
№ 122 (1903)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

ТАНЛОВ

КИМНИНГ ХАТИ ЧИРОЙЛИ?

Туркияда ҳаттотларнинг тўртинчи халқаро танлови бўлиб ўтди. Унда жаҳоннинг 38 мамлакатидан 840 киши юборган 1800 дан кўпроқ ҳаттотлик ишлари намоиш этилди. Танловда Ўзбекистон Бадиий Академияси ҳаттотлик шўбаси аъзоларидан 7 киши ўн бир асари билан қатнашди.

Танловга тақдим этилган ишлар ҳаттотликнинг ўн тўрт йўналиши бўйича баҳоланди. Жами 110 ҳаттот ғолиб деб топилди. Улар орасида ҳамюртларимиз Ҳабибулло Солиҳ ва Исроил Маматовлар ҳам бор, — дея хабар қилади ЎзА мухбири Б. Мансуров.

ФИДОЙИ

ФУРСАТ КУТИБ ТУРМАЙДИ-ДА

Ҳозир ҳамма жойда галла ўрм-йўғими авжида. Бир кун, бир соат, бир дақиқа... лаҳзалар ғанимат. Режани уйдалаганининг юзи ёруғ бўлади. Дон элининг ризқи-да. Юртнинг қуввати-да.

Бугун вилоятлардаги катта-кичик раҳбарларнинг барини доннинг бошида, галлазордан топасиз.

Бир воқеани айтсак, эшитиб «Офарин!» дейсиз. Жарқирган тумани машина-трактор парк ҳиссдорлик жамияти раиси Солиҳ Бобоназаровнинг галлазорда мазаси қочиб қолди. Оғриқни ўтказиб юбормоқчи бўлди. Охири чидай олмади. Кечки пайт енгил автомашинасини ўзи бошқарган ҳолда туман марказий шифонасига йўл олди.

Дўхтирлар ташхис қўйиши — кўричак. Операция уч соат давом этди... Бироз тузалган бемор ўғалини чақирди. Дўхтирларнинг «ҳай-ҳай»лашига қарамай унинг машинасида далага кетди. Чунки эрталаб Узун туманидан иккита «Кейс» ёрдамга келиши керак эди. Бундай пайтда эса туман МТП бошлиги далада туриши, «Кейс»ларни кўтиб олиши зарур эди.

МАШВАРАТ

ИЙМОН БУТ БЎЛСИН

Янгиёул технологик коллежда яқин орада бундай машварат ўтказилмаган эди. Унда нафақат ўқитувчи ва талабалар, балки туман ҳокимлиги ходимлари, давлат, жамоат ташкилотлари вакиллари ҳам келдилар ва сўзга чиқдилар.

Чунки мавзу долзарб эди, бугуннинг нафаси уфуриб турарди унда: «Иймон ва эътиқод бут бўлса...», «Ислом дини ва унинг ҳозирги замон кўриниши» каби. Илмий-адабий анжуманга коллеж ижтимоий-сиёсий фанлар уюшмаси раиси, фалсафа фанлари номзоди С. Бойматов динга алоқаси бўлмаган айрим мутаассис, ақидадараст оқимларнинг пайдо бўлганлиги, жоҳиликни фақат ақл-идрок билан енгилш мумкинлиги ҳамда ёшлар тарбияси ҳақида маъруза қилди. Коллеж директори О. Уринбоев ҳам бу каби тадбирлар ўтказилиши фойдали эканлиги ҳамда талабаларнинг бундай тадбирларни самарали кечилиши дастури ишлаб чиқилмаганини ўқитди.

ОБЕЗО

ЁҒ ИДИШДА НИМА БОР?

Қаловини топиб қорни ёндирганларнинг хатти-ҳаракати яхшилик томонига бурилган бўлса, отанга балли, яшаров, дейсиз.

Аммо... Ёмон ишни дўндириш учун «қор қалаганларни қўрсангиз... Астафуралло!»

Россилик Ольга Темизина ҳам қўнғир ишнинг қийини қирқ бир жойидан тугиб ечадиганлар ҳилидан чиқиб қолди. У ўсимлик ёғи тулғазилган идишлар ичига елим халтачаларга жойлашган бир килограмм сийёванд модда — нашани солиб, ҳеч нарса билмагандек йўлга чиқди. «Душанба — Москва» йўналишидаги поездинг йўловчиси бўлган бу аёл Самарқанд шохбекани тармоқ ички ишлар ходимларининг хушёрлигига панд беролмай қолди.

Тергов-суриштирув жараёнида аёл «товар»ни Термиз шаҳрида яшовчи Бахтиёр Худойназаровдан олганини айтди.

Самарқанд вилоят суди бу жиноий ишни кўриб чиқиб, уларнинг иккаласини ҳам 14 йилдан озодликдан маҳрум этиш тўғрисида ҳукм чиқарди. ЎзА мухбири Ҳамза Шукровнинг таъкидлашича, бу сафар устамоларнинг «қори ёнмади».

Телефонларимиз:
133-15-22, 133-52-55
133-07-48, 136-37-85

Соат миллирини Қўқор НОРҚОВИЛ кузатди.

репортаж

ШАКАР МҮЛ БЎЛАДИ

Ҳазораси туманида мамлакатимиздаги гигант корхоналаридан бири — шакар заводи ишга туширилишига оз муҳдат қолди. Завод қурилиш объекти Туркиянинг «Турк шакар юксал иншоот» фирмаси ҳамкорлигида қад ростламоқда.

Бу мустақиллик иншооти бир суткада 3 минг тонна қанди далагачини қайта ишлайди. Ҳар йили бу ерда 50 минг тонна сифатли шакар ишлаб чиқарилади. Бунинг учун заводга 150 минг тонна хомашё зарур бўлади. Завод ишлаб чиқариш мажмуи ёнида қадоклаш цехи ҳам бўлиб этилди. Шакар 30 килограммлик қопларга солинади.

Энг муҳими, завод ишга тушган, тумандаги мингдан ортқ аҳоли иш билан таъминланади.

СУРАТЛАРДА: заводнинг янги биноси; автокранчи Раҳмонбой Матёкубов; иситиш жиҳозлари монтажчилари Темир Засеяев ва Дмитрий Анешкин.

А. МУРАТОВ (ЎзА)
олган суратлар.

АНДИЖОНДА ЕВРОПАЧА КОТТЕЖЛАР

«Андижонқурилиш» акциядорлик жамияти билан «ЎзДЭУ—Ингра» қўшма корхонасининг қурилиш бригадалари Андижонда Европа андозлари талабларига жавоб берадиган унга коттежлар қуриб битказилар.

Янги лойиҳа асосида қурилган беш ва олти хонали бу коттежларда кенг ошхона, меҳмонхона, ҳар қаватда ваннахоналар бор. Уйни қачон ва қай даражада иситиш эса, иситкичлар қўлувчилар истигага боғлиқ бўлади. Уйларнинг ички ва ташқи безилари Хорватиянинг «Ингра» фирмаси мутахассислари томонидан бажарилган.

Ҳозир бу уйлارда «ЎзДЭУавто» қўшма корхонасида ишлаётган ва Андижон вилоятига хизмат сафари билан келиб-кетиётган корейс мутахассисларининг оилалари яшамокда.

Тез орада Андижонни Асака билан боғловчи автомобиль йўли бўйида автомобилсозлар шаҳарчаси қурилади. Деярли 36 гектар майдонни эгалладиган шаҳарчада 10 мингта яқин киши истикомат қилади.

ЯНГИ БОЗОР ОЧИЛДИ

Қорақалпоғистон пойтахти ва унга туташ туманлар аҳолиси учун яна бир қулайлик яратилди. Нукусда «Дўстлик» бозори очилди. Бу ерда Хоразм, шунингдек, қўшни Туркманistonнинг Тошхўвуз туманлари деҳқонлари ҳам шартнома асосида ўзлари етиштирган полиз, сабзавот маҳсулотлари, сарқил мевалар билан савдо қилади. Янги бозорда ўнлаб расталар ва дўконлар харидорларга хизмат қилади.

(ЎзА)

КОНСТИТУЦИЯВИЙ СУДДА

нинг меъёрларининг Конституцияга мослиги устида ўйналиб қолмоқда.

Шу муносабат билан Ўзбекистон Республикаси Олий суди ва Олий ҳўжалик суди ўзларининг 1996 йил 20 декабрдаги қўшма қарориди, суд ишчи кўриб чиқиш чоғида зарур аҳамиятга эга бўлган тўғри қарор қабул қилиши учун бирон-бир меъёрий ҳужжат Конституцияга мос эмаслигини аниқласа, ишни тўхтатиш тўғрисида аҳрим чиқароли.

Мажлисида қайд этилгандек, фуқаролик, ҳўжалик ишлари ва жинсий ишларни кўриб чиқиш ҳолда ҳол этиш тартиби тўғрисидаги қонунчиликни амолга жорий этиш тажрибаси шуни кўрсатадики, судьялар бозон фуқароларнинг ҳўқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларига, шунингдек, жамият ва давлат манфаатларига дохилор ишларни кўриб чиқишда айрим қонунлар ёки улар

биноан Конституциявий судга боришига ҳўқлидир, деб тўхтатириш берган эди. Бироқ фуқаролик, ҳўжалик ишлари ва жинсий ишларни тўхтатиш тўғрисидаги масало фақат қонун билан тартибга солиниши лозим.

Шунга асосланиб, Конституциявий суд қонунчилик ташаббуси тарзида Олий Мажлиси Фуқаролик, Процессуал, Ҳўжалик-процессуал ва Жинсий-процессуал кодексларга қўшимчалар қилиш тўғрисидаги Қонун лойиҳасини тақдим этишни зорур, деб топди.

Мажлисида Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди ҳузуридаги Илмий-масоҳат кенгашининг янги таркиби ҳам тасдиқланди.

(ЎзА)

МУЪЖИЗАЛАРИ

Бундай атиқлига асос қилинган Ўзбекистон — деҳқончилик ривожланган мамлакатлардан бири ҳисобланади. Ўлкамиз пахта, галла, сабзавот, полиз, боғдорчилик маҳсулотлари билан кен танилаган. Бугун ҳам худди шундай замин сифатида ўз мавқеини йўқотган эмас. Аксинча, мустақиллик йилларида қишлоқ ҳўжалигини ривожлантириш борасида улкан ишлар амалга оширилмоқда.

Лекин шунга қарамай, бизнингча, ҳозирги кунда Ватанимизнинг фақат «аграр мамлакат» деб аталгани кишида мулоҳаза уйғотди.

Бунинг учун масаланинг илгизига, тарихига умумий таразда бўлса-да, бир назар ташлашлайлик. «Аграр» истилоҳи бир хил манбаларда «дала» маъносини ифодаловчи юнонча «агрос» сузидан олинган дейилса, бошқа бир лутат ва китобларда эса «ерга хос», «ердан фойдаланишга хос» маъноларини билдирувчи латинча «агрикус» ёки «дала» маъносидидаги «агер» сузларидан лўғига келганлиги тасдиқланади. Аён бўлиптики, бу қадимий тушунча

АГРАР ЭМАС

Газета-журналларда, телевидение ва радиода, илмий-оммабон китобларда мамлакатимиз ҳолида «аграр мамлакат», «аграр республика», «аграр ўлка» деб таллашганимиз. Бунга бироз кўнгиб ҳам қараганмиз. Юртимизнинг берадиган омиллар ҳам бор, албатта. Масалан, қадим-қадимдан Ўзбекистон — деҳқончилик ривожланган мамлакатлардан бири ҳисобланади. Ўлкамиз пахта, галла, сабзавот, полиз, боғдорчилик маҳсулотлари билан кен танилаган. Бугун ҳам худди шундай замин сифатида ўз мавқеини йўқотган эмас. Аксинча, мустақиллик йилларида қишлоқ ҳўжалигини ривожлантириш борасида улкан ишлар амалга оширилмоқда.

нинг талқинида ҳар хиллик бор. Лекин ҳар қандай ҳолатда ҳам «аграр» сузининг маъносини «ер», «дала», «деҳқончилик» маъноларини ифода этмади. Шундан келиб чиққан ҳолда, масалан, «аграр мамлакат» дейилар экан, биз тушунмадикки, гап, албатта, ер-сув, ерга эгалик ва ер-сувдан фойдаланиш ҳуёсида бораётган бўлади. Борди-ю, «аграр мамлакат» ёки «аграр республика» дейилса, лутатларга қўлоқ соладиган бўлсак, бу иборалар «саноат ривожланмаган, аҳолиси асосан қишлоқ ҳўжалиги билан шуғулланадиган», яъни «иқтисодий-тикл қишлоқ ҳўжалик ишлаб чиқариши устуни турадиган» мамлакат ёки республика маъ

ноларини билдиради.

Шак-шўбасиз, тарихда аграр босқинчи деярли барча мамлакатлар ва халқлар ўз бошидан кечирган. Ибтидий замонларда одамзот очилик келган тирикчилик қилган, кейин ёввойи ҳайвонлар ва ўсимликларни маданийлаштиришдек улут жараён асосида бор-йичилик ва деҳқончилик босқинчи кўтарилган. Аммо улуксиз тараккиёт мобайнида иносоният ижтимоий тирикчилик ва ишлаб чиқаришнинг янги-янги турлари ва шакллари ўзлаштириб борган. Чорвачилик, деҳқончилик билан бир қаторда қурувчилик, ҳўнармандчилик, ниҳоят, саноатнинг аввал ибтидий, кейин эса та

ВИЛОЯТЛАРДА

ЮКСАК МАСЪУЛИЯТ — ДАВР ТАЛАБИ

САМАРҚАНДда вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Унда шаҳар ва туман ҳокимлари, ҳақ таълими бўлимларининг мудири, суд, прокуратура, ички ишлар идоралари вакиллари, йирик саноат корхоналари, олий ва ўрта махсус ўқув юртли раҳбарлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари қатнашди.

Йиғилишда Президент Исроил Каримовнинг халқ депутатлари Қашқадарь вилоят Кенгаши навбатдан ташқари сессиясида сузлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама этилди. Вилоят ҳокими А. Мардиев шу ҳақда маъруза қилди.

Таъкидланганидек, давлатимиз раҳбари нутқиди Қашқадарь мисолида мамлакатимизда ижтимоий-иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш масалалари тараф таҳлил этилиб, бутунги кунда барча жаҳалларда қонун устуворлигини таъминлаш, кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш, ҳар қандай жиноятчиликнинг пайини қирқиб долзарб вазифалардан бири бўлиб қолганлиги эътибор қаратилди.

Сузга чиққанлар вилоятда ҳам бу муҳим ишда талай-

гина муаммолар тўпланиб қолганлигини таъкидладилар. Бунинг ярим йиллик иш сарҳисоби ҳам аққол кўрсатмоқда. Саноат, қишлоқ ҳўжалигида салмоқли ўзгаришлар сезилмапти. Ер, сув, ишчи кучи ва техникадан тартиб фойдаланилмапти. Халқ таълими, маданият, спорт, маънавий соҳаларидаги ишлар ҳамма жойда ҳам кўнгиладигек эмас. Айрим мутаассидилар ўз фаолиятида қариндош-уруғчилик, таниш-билишчилик, мансаб лавозимини суиистеъмол қилиш ҳолларига йўл қўймоқда. Бу эса барча даражадаги раҳбарлардан топирилган иш учун масъулиятни англаш, юксак ташкилотчилик ва ташаббускорлик кўрсатишни тақозо этади. Бу боралдаги барча ишлар Президент нутқиди баён этилган ҳолда ва ҳуёслар дастуриламал бўлмоғи зарур.

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОХОТЛАР — ТАРАҚҚИЁТ ТАЯНЧИ

НАВОЙИда ҳам вилоят фаолларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда шаҳар ва туман ҳокимлари, йирик корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари, ҳўқуқ-тартибот идоралари, жамоатчилик ва оммавий ахборот воситалари вакиллари қатнашди.

Йиғилишда Президент Исроил Каримовнинг халқ депутатлари Қашқадарь вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сузлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама этилди. Вилоят ҳокими Х. Гаффаров шу ҳақда маъруза қилди.

Маърузачи ва сузга чиққанлар давлатимиз раҳбарининг нутқиди Қашқадарь мисолида мамлакатимизда туз ўзгаришларни амалга ошириш, иқтисодий ислохотларни янада жадаллаштириш, кадрлар билан ишлашни яхшилаш масалалари чуқур таҳлил этилганлиги, шунингдек, айрим раҳбарларнинг турчилик, маҳаллийчилик, мансабни суиистеъмол қилиш иллатларидан халос бўла

олмаётганлиги эътибор қаратилганлигини таъкидладилар.

Навойи вилоятини ҳам бу камчилик ва иллатлардан холи деб бўлмади. 1997 йилда 21 ҳўжалик раҳбари ҳар хил сабаблар билан ишдан бўшатилган. Турли даражадаги раҳбарларнинг 64 нафари алмаштирилган. Мажхуд 32 та қўшма корхонанинг 22 тасигина ишлаптир, 29 корхона эса ишлаб чиқариш ҳажмининг пасайишига йўл қўйилди.

Йиғилишда Президентимиз нутқиди баён этилган ҳуёслар ва қондаларни жойларда чуқур ўрганиш ва барча ишларни унда қўйилган юксак талаблар асосида ташкил этиш борасидаги масалалар кўриб чиқилди.

ИЖТИМОЙ ЁРДАМ МУАММОЛАРИГА ЭЪТИБОР

НАМАНГАНда ижтимоий таъминот органлари ҳодимларининг ижтимоий ёрдамини аниқ йўналишга қаратиш, ногиронларнинг ижтимоий муҳофазасини кучайтириш, уларни фаол меҳнатга жалб этиш масалаларига бағишланган республика семинари бўлди.

Семинар қатнашчилари асосий эътиборни вилоятда ногиронларни фаол ҳаётга қайтариш бўйича давлат дастури қандай амалга оширилатганига қаратдилар. Дастур доирасида семинарнинг биринчи кунда ногиронларни фаол ҳаётга қайтариш вилоят маркази очилди.

Марказ ташкис қўйиш ва даволаш бўйича замонавий жиҳозлар билан таъминланган. Бу ерда мижозларга самарали тиббий хизматдан ташқари, вақтинча иш қобилиятини йўқотган кишиларга муҳитга мослашни бўйича ёрдам ҳам кўрсатилади. Шу мақсадда ногиронларни турли касалларга ўргатиш бўйича бир неча устакхона очилган.

Семинар қатнашчилари — вилоятлар ҳокимларининг ўринбосарлари, вилоятлар ижтимоий таъминот ташки

лотлари раҳбарлари аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бўйича фаолияти намунали ҳисобланган бир қанча маҳалаларда бўлиши. Улар Поладги ногиронлар уй-интернатини ҳам бориб кўришди. Меҳмонлар, шунингдек, турли жамоат жойлари — автобекатлар, вокзаллар, бекатлар, магазинларда ногиронлар учун яратилган шароит билан ҳам танишдилар. Наманган шаҳри ижтимоий таъминот бўлими фаолияти билан танишув иштирокчиларда катта қизиқиш уйғотди. Бу ерда пенсия тўлаш жараёни тула компьютерлаштирилган.

Семинар ишида Наманган вилояти ҳокими Т. Жаббаров, республика ижтимоий таъминот вазири Б. Мурзоев, Ўзбекистон соғлиқни сақлаш вазири Ш. Каримов иштирок этди.

(ЎзА)

КЎПҚИРРАЛИ ИҚТИСОД ЎЛКАСИ

қомиллашган турларини юзга келтирган.

Бир мисол. Туронзамин қадим-қадимдан деҳқончилик билан бир қаторда юксак ҳўнармандчилик ўлкаси ҳам ҳисобланган. Энг сўнги маълумотларни эслашлик. Ал-Фароний ватани — Кува шаҳрида олиб борилаётган археологик қазилмалар пайтида мамлакатимизда бундан минг йиллар олдин ишасолиқ, қўлочилик қўлга тараққий этганлигини далилловчи намуналар ҳам топилди.

Бироқ бу ўлка тарихда шундай ноҳуш босқинчилар ҳам бошдан кечиргани, улар бу заминдаги тараккиётни, ишлаб чиқариш суръатини деярли барбод қилди. Араблар, мўғуллар босқинчилиги; кейинги асрларда мамлакатни парчалаб юборган хонликлар замонлари, ниҳоят, чор империяси босқинчилиги ва унинг вориси бўлган қизил мустабиллик дари ўлкамизни ҳар жиҳатдан қўлоқ ахлофта олиб келди. Жумладан, унинг ҳўнармандчилиги, илм-фани, моддий ва маънавий маданиятини қасосда учратди. Ўзбекистон деярли аграр ўлка ҳолида яшаб келди.

Айниқса, чор империяси Туркистонни ўз бадавлати қондиратган йирик хомашё манбаи деб билди. Чор маъмурияти бу ерда гўяда қабх аграр сийбат олиб борди. Ал-валло, ўлкамизда пахта аккапиротчилигига зўр берилди. Бошқа зироат турлари, ҳуёсан, боғдорчилик ва полизчилик бўлиб қўйилди. Бунинг устига, тўв аҳоли чор салтанати учун хомашё етказиб берадиган ҳаммоллар бўлиб қолди.

Аграр соҳалдаги бундай турбан сийбатини қийм. Масаласини деган чор маъмуриятидан бериининг қўйилган сузлари ҳам аққол ифодалайди: «Пахтачиликни ҳар томонлама ривожлантириш, — деб ёзди у, — рус тўқимачилик саноати учун яқин келажакда ҳёт-мамот масаласига айланади. Туркистоннинг Россия империясига қўрсатилган буюк иқтисодий хизмати (таъкид бизники-М.С.) ҳам ана шундир».

(Давомин 2-бетда)

Кўпбал болларча эса нозирлар аттестациядан ўтказилган. Бирок боллардаги тартиб-интизом, савдо-сотiq учун маълум маънода жавобгар булган айрым максадиэ ба таъминат патчаларининг ишлаётганини аттестациядан ҳам хўжадоринига амалга оширилганлигидан дилолат беради.

Ўқориди айтганимиздек, Сирдарё вилояти хўжанингини яни болзорлар курилшинга астойдил бош-қош булиб, болзорларда тартиб-интизом, нарх-наво кўпбалдагидек булишин учун кўпбал

дан тутури хўбоса «чиркинди» шарт.

Болзор рақбарлар теккишчилар билан келишин, теккишчилар оллан, ората ваклиди кўйили, акхонларни орқадни тисомелар қилиш ҳадисе урганубча ўз фаолиятларини тубдан яхшилал чораслар кўрсалар қилиш буларди. Бирдан халқ ютани, даялат юти Зоған, от миниб, оёқ оёқ қарагунга, пидеа юриб, уюу кулагани маълум эмасми?

А. ХОНИМКУЛОВ
«Халқ сўзи» мухбири

турли таъкидланчидек, бу сўзга эътибор беришнинг асоси бевосита шартномалар тузишнинг ҳужжатига маҳсусотнинг бозорларига олиб келишдан ва кўринадан масалани таъкид қилишматган...

Осотарлар, турли жинсий ўсимлар ҳамда бозорлар маммуру хохимлар ва раҳбарларнинг ўзлари томонидан товушнинг қўйсиз айтишлар, таъкид ўзини холатлари ўрни олиб қолмоқда... Бу ҳақда эътироздан турли хисса чидирини шарт...

Бозор раҳбарлари текшириш чилар билан қилиш, кўниги овлани, орага вақли кўниги, аққоллари оқил қилиш ва қилиш қилиш тургангунча ўз фойдаларини урбадан яхшидан чорас кўрсалар қилиш бўларди. Кўдан халқ ютали, давлат ютали Зотан, от миниб, оёқ ос қарагунча, шенда юриб, ўз қўлаган маҳсулот эмасми?

А. ХОНИКУЛОВ
«Халқ сўзи» муҳбири

[illegible]

ГАЛЛА — 98

БОШОҚЛАРДА ЖИЛВА ҚИЛГАН РИЗҚ

Галвир сувдан кўтариладиган — ҳосил йиғиб олинган палла деҳқонда ҳаловат бўлмайдими. Бутун диққат-этибори оромсиз туну кунлар маҳсули — етиштирилган ҳосилни йиғиштириб олишда бўлади. Оқдарё туманидаги Иб-

роҳимжон Раҳмонов бош бўлган «Дурдона» деҳқон-фермер хўжалигида ҳам иш қизғиндан қизган. Хўжалик аъзоларининг бир қисми 9 гектар майдондаги баравж ўсаётган гўзага ишлов бериш-шаётган бўлса, галлакорлар ўрим-йиғимга пухта ҳозирлик

қўришяпти. Сураткаш мухбиримиз Тоҳиржон ХАМРОҚУЛОВ олган ушбу суратда «Дурдона» аъзолари Шавкатжон ва Незматжон Исмоиловлар бўлиқ бошоқлаган галла ҳосилидан мамнулини акс этган.

ГАЛЛАКОРЛАР ЗАФАРИ

Жарқўрғон туманининг Норали Боймуродов номи жамоа хўжалиги деҳқонлари галла топириш шартнома режасини бажардилар. Мавжуд 850 гектар майдондан 2320 тонна сара дон топирилиб, ҳосилдорлик 32 центнерни ташкил этди. С. Бозоров, Д. Аҳме-

дов, Д. Қурбонов сингари ижарачилар ҳар гектар ердан 40-45 центнердан хирмон кўтардилар. Хўжалик деҳқонлари ҳосилдан бўшаган майдонларни шудгорлаб, тақририй экинлар экишни бошлаб юборишди.

М. ХОЛМАТОВА.

Ўзбекистон — келажоги буюк давлат. Уни бошқарадиган бугунги ёш авлодини қандай қамолга етказиш мумкин? Бу муаммо устида мустақиллигимизнинг биринчи кунлариданок Президентимиз, ҳукуватимиз раҳбарлари жиддий бош қотирдилар. Самарали изланишлар ҳосиласи сифатида «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастур юзга келди.

Бу қонун ҳужжатларининг мақсад-моҳияти халқ таълими соҳасини ислоҳ қилишда тўғри йўналиш аниқлаш иборат. Бу тадбирларнинг ташкилий-назорий қисми, тўғрироғи, қўғозлардаги йўналишлари низоҳасига етиб, амалий ишга ўтказилган пайт келди.

Ушбу гапларни мен Зардор тумани халқ таълими бўлими бошлиғи Бўтабек Турсунмуродов билан бўлган мулоқотдан ёзиб олдим. Билдимки, туман маорифчилари давлат аҳамиятига молик ушбу ҳужжатлардан келиб чиқадиган вазифаларни чуқур аниқлаб кўришди. Шундай экан, уни ҳаётга талбиқ этиш бўйича қандай саъй-ҳаракатлар бўлипти, деган савол тўғрисида таълим тизимидаги ислохотлар

кинчи магистрал каналлар, Жанубий Мирзачўл канали шу ҳудуддан ўтади. Қолаверса, иқтисодий танглидан чиқиш ниятида йирик хўжаликлар кичиклаштирилляпти.

Амалий қатъиятда буларнинг бари қатъий ҳисобга олинган. Демографик ҳаритада

пьютерлашган, тўлиқ жиҳозлар, ўқув қуроллари билан таъминланган бўлиши керак. Бу ерда эса ушбу қўрсаткич ҳозирча элик фойзда турбиди. Бюджетдан мадад қилиш мумкин эмас. Туман ҳокимининг «даромад топсам мактабга бераман» деган сўзларини дастга қилиб олган халқ таълими раҳбари бунинг имконини ҳам биргаликда изляпти. Бир неча

далар. Қирқ тўққиз ўқувчи вилоят олимпиадасида қатнашиб, икки нафари инфор-матика ва чет тилидан биринчи ўринни эгаллаб, республикага йўналма олд. Ун нафар 9-10 синф болалари иккинчи ва учинчи ўринни эгаллашди. Чўлқуларнинг фарзандлари «Уйла, изла, топ» телеинида наманганлик ва қорақалпоғистонлик тендлошлари билан муносиб куч синашдилар. «Шодлик» мактаб-боғчасида икки гуруҳда 50 кичкинтой лотин алифбосига асосланган ўзбек ёзувида ўқитилляпти. Қолганларида инглиз тилини ўргатиш гуруҳлари ишлаб турибди. Оила-боғча-мактаб ҳамкорлиги йўлга қўйилган. Отаналар университетлари ишлаб турибди. Ўқувчиларнинг ҳукукий билимларини ошириш учун «Сиз қонунни биласизми?» мавзусида куриктановлар ўтказилди. Барча ўқитувчи ва тарбиячиларнинг Қонун ва Миллий дастур мазмунини нечоғлиқ билишлари тест синовлари орқали аниқлаб чиқилди. Паст балл олинганларга қўшимча синовдан ўтиш учун имкон берилди.

«Папка»даги яна бир маълумотга кўзим тушиб қолди. Ун олти ёшгада бўлганлар туман аҳолисининг ярмига яқинини ташкил этаркан. 2005 йилга бориб уларнинг сони 32 минг нафарга етади. Шунини инобатга олиб, туманда миллий кадрлар тайёрлаш билан ёнма-ён уларга қўшимча иш жойлари ҳам барпо этиш режаси илова қилинбиди.

Бугун олис қишлоқ мактабларида ҳам ўқитиш жараёни янги педагогика технология, Шарқ педагогикаси аналалари ва ўқувчилар билимини баҳолашнинг тест-рейтинг усули кириб келганлиги билан савиясини кўтариш, билим жараёнини тақомиллаштиришга ҳизмат қилиши мумкин.

Ҳайитбой НАБИРАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ: (ВАЗИРЛИКЛАР, ДАВЛАТ ҚЎМИТАЛАРИ ВА ИДОРЛАРНИНГ УМУМИЙ МАЖБУРИЙ ТУСДАГИ МЕЪЁРИЙ ХЎЖЖАТЛАРИНИ ДАВЛАТ РЎЙХАТИДАН ЎТКАЗИШ ҲОЛАТИ ТЎҒРИСИДА 1998 ЙИЛ АПРЕЛЬ ОЙИ БЎЙИЧА МАЪЛУМОТ)

I. Давлат рўйхатидан ўтказилди:

1. «Ўзломмаҳсулот» тизимидаги корхоналар учун қўйилган қиймат солиғини ҳисоблаб чиқариш тўғрисидаги Вақтинчалик тартиби. ЎзР Молия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси ва Давлат божхона қўмитаси томонидан тасдиқланган.

1998 йил 1 апрелда 417-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

2. Банкрот корхоналарни тугатиш бўйича иш юргизишни ташкил қилиш ва ўтказиш тўғрисидаги Вақтинчалик қўмитаси ҳузуридаги Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитаси томонидан тасдиқланган ва ЎзР Олий ҳўжалик суди билан келишилган.

1998 йил 2 апрелда 418-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

3. Банкрот корхона мулкларининг қийматини баҳолаш ва мажбуриятларни инвентаризация қилишни ташкил қилиш бўйича йўриқнома. ЎзР Давлат мулк қўмитаси ҳузуридаги Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитаси томонидан тасдиқланган ва ЎзР Молия вазирлиги билан келишилган.

1998 йил 3 апрелда 419-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

4. Корхоналарнинг ўзи ишлаб чиқарган экспортга етказиб бериладиган маҳсулотларни аниқлаш қоидалари. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Молия вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси томонидан тасдиқланган ва ЎзР Марказий банки билан келишилган.

1998 йил 8 апрелда 420-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

5. Ўзбекистон Республикаси ҳўжалик йорутувчи субъектлари томонидан тузилган экспорт контрактларини (шартномаларини) Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигида рўйхатдан ўтказиш тартиби. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Молия вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси томонидан тасдиқланган ва ЎзР Марказий банки билан келишилган.

1998 йил 8 апрелда 421-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

6. Ўзбекистон Республикасида маҳсуе товарлар экспорти ва импортини лицензиялаш тартиби тўғрисидаги низоми. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Молия вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси томонидан тасдиқланган ва ЎзР Марказий банки билан келишилган.

1998 йил 8 апрелда 422-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

7. Хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналар ўз эҳтиёжлари учун импорт қиладиган маҳсулотларни аниқлаш қоидалари. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Молия вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси томонидан тасдиқланган ва ЎзР Марказий банки билан келишилган.

1998 йил 8 апрелда 423-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

8. Импорт контрактларини Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигида рўйхатдан ўтказиш тартиби. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Молия вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси томонидан тасдиқланган ва ЎзР Марказий банки билан келишилган.

1998 йил 8 апрелда 424-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

9. Товарлар ишлаб чиқарилган мамлакатни аниқлаш қоидалари. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Молия вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси томонидан тасдиқланган ва ЎзР Марказий банки билан келишилган.

1998 йил 8 апрелда 425-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

10. Ўн кунлай режим белгиланган ҳолда савдо-иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги Битимлар имзоланган мамлакатлар рўйхати. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Молия вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси томонидан тасдиқланган ва ЎзР Марказий банки билан келишилган.

II. Давлат рўйхатидан чиқарилди:

1. Ўзбекистон Республикасининг ҳўжалик йорутувчи субъектлари томонидан тузилган экспорт-импорт контрактлари ва шартномаларини рўйхатга олиш тартиби. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги томонидан тасдиқланган.

1996 йил 29 январда 220-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 1 октябрдаги 342-сонли ва 1997 йил 15 январдаги 28-сонли қарорларининг қоидаларига мувофиқ импорт контрактларини рўйхатга олишни тартибга солиш масалалари бўйича йўриқнома. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги томонидан тасдиқланган.

1997 йил 27 мартда 316-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

Юқорида кўрсатилган меъёрий ҳужжатлар янги меъёрий ҳужжатлар қабул қилиниши муносабати билан ўз кучини йўқотди.

III. Давлат рўйхатидан ўтказилгани лозим эмас:

1. Корхонанинг иқтисодий ночорлиги белгиланиши аниқлаш учун мезонлар тизими. ЎзР Давлат мулк қўмитаси ҳузуридаги Иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитаси томонидан тасдиқланган.

Ушбу ҳужжат умумий мажбурий тусга эга эмас. У ички идоравий тусга эга бўлганлиги сабабдан ушбу идора томонидан тасдиқланиб, кучга киритилиши мумкин.

IV. Давлат рўйхатидан ўтказиш рад этилди:

1. Санитария назорати соҳасидаги санитария меъёрлари ва қоидалари (жами 44 та меъёрий ҳужжат). ЎзР Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тақдим этилган.

2. Юридик шахсларни ташқи иқтисодий алоқалар қатнашчиси сифатида рўйхатга олиш тартиби. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги томонидан тақдим этилган.

3. Ўзбекистон Республикаси «Сув ва сувдан фойдаланиш ҳақида»ги қонунлари бузганлик учун маъмурий ва иқтисодий жавобгарликка тортиш тадбирлари ҳақида «Ўзсувназорат» республика сув инспекцияси ходимлари учун қўланма. ЎзР Қишлоқ ва сув ҳўжалиги вазирлиги томонидан тақдим этилган.

4. Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги бўлимининг томонидан «ЎзДўавто» акциядорлик жамияти ишлаб чиқарган автомобилларга келиб чиқиш сертификатларини бериш тартиби. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги томонидан тақдим этилган.

5. Қўмиталар қўғозларини ишлашдан юридик шахслар томонидан олинган даромадларга солиқ солиш тўғрисидаги тушунтириш хати. ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тақдим этилган.

6. Консуллик ҳаракатларини амалга оширишдаги ҳақиқий харажатларни қоплаш ва келиб тушган маблағлардан фойдаланиш тартиби тўғрисидаги низоми. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги томонидан тақдим этилган.

7. Шахсий ёрдамчи ва деҳқон ҳўжаликларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси томонидан кредит линиялари очилган тақдирда деҳқон ва фермер ҳўжаликларини кредитлаш тартиби. ЎзР Марказий банки ва Шахсий ёрдамчи ва деҳқон ҳўжаликларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси томонидан тақдим этилган.

8. «Давлат корхонасининг қайта тузилиши натижасида ташкил этилган очиқ турдаги акциядорлик жамиятининг намунавий устав»га қўшимча ва ўзгартиришлар. ЎзР Давлат мулк қўмитаси томонидан тақдим этилган.

9. Республика ҳўжалик йорутувчи субъектлари томонидан Ўзбекистон Республикаси божхона ҳудудидан ташқарида савдо уйлари, савдо ваколатхоналари, шўба корхоналар, фирма дўконлари, дилерлик тармоқлари ва консигнация омборларини очиш тартиби тўғрисидаги низоми. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги томонидан тақдим этилган.

10. Акциядорлик жамиятлари томонидан қимматли қўғозлар бозори қатнашчиларига ягона ахборот тизимида чоп этиш учун молия-ҳўжалик фаолияти ҳақидаги маълумотларни тақдим этиш тўғрисидаги низоми. ЎзР Давлат мулк қўмитаси ҳузуридаги Қимматли қўғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази томонидан тақдим этилган.

11. Божхона брокерлари ва декларантлари фаолияти тўғрисида, низоми. ЎзР Давлат божхона қўмитаси томонидан тақдим этилган.

12. Ўзбекистон Республикасининг қурилиш соҳасидаги стандартлари (жами 95 та ҳужжат). ЎзР Давлаттехникқурилиш қўмитаси томонидан тақдим этилган.

13. Ўзбекистон Республикасининг қурилиш соҳасидаги ҚМҚлари (жами 49 та ҳужжат). ЎзР Давлаттехникқурилиш қўмитаси томонидан тақдим этилган.

14. Халқаро қайта тикланиш ва тараққиёт банки билан биргаликда лойиҳаларни тайёрлаш ва амалга ошириш тартиби. ЎзР Вазирлар Маҳкамасининг ташқи иқтисодий фаолиятни мувофиқлаштириш Департаменти томонидан тақдим этилган.

15. Магистрал ва халқаро алоқа линияларини лойиҳалаш, қуриш ва ишлатиш фаолиятини лицензиялаш тўғрисидаги низоми (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳулосаси асосида қайта ишлаб чиқилган). Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги томонидан тақдим этилган.

16. Олтин изловчи артефактларга солиқ солиш тартиби тўғрисидаги тушунтириш хати. ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тақдим этилган.

17. Қишлоқ ҳўжалик ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун қишлоқ маҳсулоти корхоналарига етказиб бериладиган ёнгил-мойлаш материалларига солинадиган қўйилган қиймат солиғи бўйича ноль даражали ставкани қўллаш тартиби. ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тақдим этилган.

18. Хуеусийлаштириш объектларининг бозор қийматини белгилаш методикаси. ЎзР Давлат мулк қўмитаси томонидан тақдим этилган.

19. Жисмоний шахсларнинг даромадига солинадиган солиқни ҳисоблаб чиқариш ва бюджетга тўлаш тартиби тўғрисидаги йўриқнома. ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тақдим этилган.

20. Ўзбекистон Ёрилشان телекоммуникация тармоқларига уланганлиги электролоқа техник воситаларини рўйхатга олиш тартиби тўғрисидаги низоми. Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги томонидан тақдим этилган.

21. «Ўзбекистон Республикаси ҳудудиди «ЎзДўавто» АЖ автомобилларини эркин конвертациядаги валютасга сотиш тартибига» қўшимчалар. ЎзР Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги

V. Хукукий экспертизадан ўтказилмади:

1. Геология-қидирув ишларини маблағ билан таъминлаш тўғрисидаги йўриқнома. ЎзР Давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси томонидан тақдим этилган.

2. Хўжалик субъектини тўловга лаёқатсиз деб белгилаш ва эълон қилиш тартиби. ЎзР Давлат мулк қўмитаси ҳузуридаги иқтисодий ночор корхоналар ишлари қўмитаси томонидан тақдим этилган.

3. Ёрдамчи пудрат ишларининг бухгалтерлик ҳисобида ўз аксини топиши ва солиққа тортилиши тўғрисидаги тушунтириш хати. ЎзР Молия вазирлиги томонидан тақдим этилган.

4. Ўзбекистон Ёрилشان телекоммуникация тармоқларида электролоқа техник воситаларини ишлатишни тартибга солиш ҳақидаги буйруқ. Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги томонидан тақдим этилган.

5. ЎзДавстандарт ва Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлигининг биргаликдаги «Электролоқа техник воситаларини сертификатлаш бўйича миллий органнинг ўзаро ҳамкорлигини тақомиллаштириш тўғрисидаги буйруқ. «Ўзбекистон темир йўллари» Давлат акциядорлик темир йўл компанияси томонидан тақдим этилган.

6. Темир йўллارга ер ажратиш ва ажратилган йўлларини ишлатиш меъёрлари тўғрисидаги техник йўриқнома. Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги томонидан тақдим этилган.

7. «Юридик шахсларнинг даромадига солинадиган солиқни ҳисоблаб чиқариш ва бюджетга тўлаш тартиби тўғрисидаги йўриқнома»га қўшимча. ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тақдим этилган.

8. Санитария меъёрлари ва қоидалари. Уран рудаларини қазиб олиш ва қайта ишлаш корхоналарини тугатиш, консервация ва йўналишни ўзгартириш ҳақидаги санитария қоидалари. ЎзР Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тақдим этилган.

9. Йўқ қилиш божхона режими тўғрисидаги низоми. ЎзР Давлат божхона қўмитаси томонидан тақдим этилган.

10. Бож олинмайдиган савдо дўконлари тўғрисидаги низоми. ЎзР Давлат божхона қўмитаси томонидан тақдим этилган.

11. «Вақтинча сақлаш» божхона режими тўғрисидаги Низоми. ЎзР Давлат божхона қўмитаси томонидан тақдим этилган.

12. Ўзбекистон Республикасининг бухгалтерия ҳисоботи Миллий тизими (жами 18 та меъёрий ҳужжат). ЎзР Молия вазирлиги томонидан тақдим этилган.

13. «Нуроний» жағғармасини солиққа тортиш тартиби тўғрисидаги тушунтириш хати. ЎзР Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси томонидан тақдим этилган.

14. Ўзбекистон Республикасининг қимматли қўғозлар ҳақидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун санкцияларни қўллаш ва расмийлаштириш тартиби тўғрисидаги низоми. ЎзР Давлат мулк қўмитаси ҳузуридаги Қимматли қўғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази томонидан тақдим этилган.

15. Корхонанинг миллий ҳўжалик фаолияти мониторинги ва таҳлилининг ўтказиш тартиби. ЎзР Давлат мулк қўмитаси томонидан тақдим этилган.

16. Автобензинларни бозор фондининг бир қисминини хуеусийлаштирилган автомобиль ёнгиласи қилиш шабоҳчалари томонидан сотиш тартиби. «Ўзавнефтемасҳулот» Давлат акциядорлик бirlашмаси томонидан тақдим этилган.

17. Нефть маҳсулотларига бериладиган таъминоти ҳисобга олиш ва нефть маҳсулотларини таъинлар асосида бериш тартиби тўғрисидаги йўриқнома. ЎзР Молия вазирлиги ва «Ўзавнефтемасҳулот» Давлат акциядорлик бirlашмаси томонидан тақдим этилган.

Маълумотлар Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг Идоравий меъёрий ҳужжатларини давлат рўйхатидан ўтказиш бошқармаси томонидан тақдим этилди.

Саволлар ва тақлифлар учун телефонлар: 133-38-67, 132-00-28.

Ўз даврининг алломаи даврони, фозил арбоби Фафур Фуломга таъриф бериш бизнинг ҳаддими эмас. Ул закий инсондан ҳалқимизга, адабиётимизга ҳадис-ҳисобсиз эзгуликлар, дуру жаҳоқлар қолди. Улуғ шоирдан ҳалқимизга қолган яна бир энг қимматли бебаҳо мерос бор. Бу шоирнинг фарзандларидир. Улардан бири бизга замондош бўлган аjoyиб аёл, серқирра ижод соҳибаси, адаби ва шоира Олмосхондир.

У отаси ёққан чироқни ўйирмай келатган юраги ишққа, меҳрга лиммо-лим инсон. У отасининг қўлар қўзи, муҳаббатли сўзидир. Ёруғ офтобли юзидир.

Олмосхон мисли ирмоқдайин азим дарёлардан сув олиб, бағрига ҳадис баҳраларни, яхшиликларни, орузларни жо айлаб йўлга чиқди. Ўзи ҳам бугун дарёга айланди. Бутун биз адабнинг ўгли, шуурли юрагида оламжаҳон мавзулар, туғёнлар борлигини кўриб турибмиз.

Олмосхоннинг ҳикоялари, ҳажвийлари, эсдаларлари, шеърли сатрлари инсон юрагига элтувчи йўл — яхшилик эканини сўзлайди. Адибамизнинг «Таъзим», «Баҳс», «Қарз», «Яйранг, қушлар», «Рус-тамнинг туши» каби нарий китоблари, ёдномалар туркумидаги қатор бадиаларни, воқеий ҳикоялари, юрак соғинчлари, муҳаббатларига тўлиқ шеърли манзумаларини ўқиб, дилим ёришади. Юрагим севиноч, ишончга, эзгуликларга тўлади. Меҳр-муруват, инсоний бурч, саховат, зарифликлардан сўзлагувчи бу содда, самимий дил муҳаббатлари қошида ҳаёлларга толаман.

«Таъзим», «Баҳс» китобларига киритилган ҳикояларнинг фазилатлари кўп. Бу фазилатларнинг бири одамийликни улуғлаш, инсон қадрига етишдир. Ҳикояларда адибамизнинг юраги гоёта нозик, таъсирчан, унинг нигоҳи гоёта кузатувчан экани аён сезилиб туради.

«Уйимиз бамисоли бир дарё эди», — деб ҳикоя қилади адиб.

Олмосхоннинг гўдак қалбига муҳаббат қолган одамийлик, ўқиган кимсага меҳрибонлик туйғула-

ри ана шу дунёнинг меvasи эмасми?!

«Дадам бир кунни мени бозорга олиб бордилар, — деб ёлға олади Олмосхон. — Дадам мени тез-тез бозорга олиб борардилар. Бозор қилиб чиқатган эдик, бир кампир зангалаган хокандоз, оташқурак ва бир эски самовар патнисини яхшилаб ювиб, ярқиратиб, харидор кутиб турар эди.

Дадам дарров харидор бўлдилар: «Она, бу асбоб-

ИЗҲОР

Ўз-ўзингизни одам қилинг, одамни одам қилган — меҳнат, — дер эдилар дадам. «Меҳнатишман, Олмос ҳеч қачон юзимни ерга қаратмайди, қаерда бўлса ҳам у менинг қизим эканини эсда чикармайди», — дерди-

АЗИМ ДАРЁ ИРМОҒИ

ларни неча пулга берасиз?» — деб сўрадилар. Кампир наҳсини айтиди.

— Дада, буларни нима қиласиз, уйда кўп, — дедим олаётган буюмларини ёқтирмади.

— Қўйвер, — дедилар-да, ҳалиги кампирнинг айтган наҳсиндан икки ҳисса кўп пул тўладилар. Кампир хурсанд бўлиб кетгандан ерга ўтириб, дадамни узоқ дуо қилди, сўнг йиғлаб юборди.

Йўлда кетаётганимизда дадам менга шундай тушунтирдилар:

— Агар ҳалиги кампир муҳтож бўлмаса, шу эски уй-рўзгор буюмларини ювиб-тараб, бозорга олиб чиқармайдилар? Уларни ким олади? Менга ўхшаган бир афанди олмас, унинг қозони бутун-эрта қайнамайди-ку...

— Инсон ўзи энг улуғ, энг муқаддас, жонидан афзал киши — отасидан умри борича ўрғанади, тақдир қилади. Унга лойиқ фарзанд бўлиш орзусида яшайди, — дейди адиб.

Бундай улуғ инсонлар ҳақида сўз айтишнинг ҳам алоҳида маъсулияти бор. Ана шундай шарафли масъулиятни Олмосхон ўз зиммасига олади ва ундайди. Унинг китобларига киритилган хотиралар ва ҳикоялар билан танишиб, аллома устозимизнинг бизга нотаниш бўлган кўп гаройиб фазилатларига ошно бўламиз.

«Менинг соямда юриб ўрганманглар, ҳар бирингиз

лар. Дадамнинг шу гапи мен учун бутун умрга кифоя эди».

Ҳа, биз ҳам кўп кузатганимиз, бизнинг хушрўй, камтар адибамиз ҳеч қачон, ҳеч қаерда мен палончининг қизиман деб писанда қилмаган. Тарбия шундай бўлган, у бошқача бўлмасди ҳам. Ҳар доим у сиполиги, одамийлиги, беҳашамлиги, камсуқумлиги билан ажралиб турди, мана шу фазилатлари учун уни яхши кўрмасликнинг иложи йўқ.

Олмосхон ўз ҳикояларида ва ёдномаларида она образини, она суратини алоҳида меҳр, алоҳида ранглар билан чизади. Адиб қаламга олган онанинг адо аётган юмушларини ҳеч кимса унингдек адо эта олмас, ҳеч

кимса унингдек сева олмас, ёна олмас. Бу адабнинг волидан муҳтарамаси, биз билган, биз севган Муҳаррама аядир. «Тонг отар кўшиги» сарлаҳали воқеий ҳикояни ўқиганимда ана шу ўзим билган, кўп бора суҳбатларини тинглаганим, лаззатли таомларини тотганим, беқиёс меҳридан баҳралар олганим мунис, маъсума Муҳаррама аянинг ёруғ, офтобли чехрасини кўз олдима келтирдим. Фафур Фулом-

саховатли ишдир.

Олмосхонни истиснолаб адиб сифатида яхши билмаган. Ёзганларини битта қолдирмай ўқийман. Лекин унинг шеърли машқларидан, шеърятга бўлган салоҳиятидан беҳабар эканман. Балки улар эълон қилинмагандандир, дилнинг сир-асрори сифатида пинҳона сақланаётган баёзлар бўлгандандир. Қўлимдаги шеърли машқларга термуламан. Муҳаббат ҳақида айтган сатрлар эди улар. Улар мусавфалик, салоқат, соғинчлар салтанати ихра соҳибига сабоқлар беради.

Сен ҳаётдан

кетган кунни
Кўкда кўёш тупилди.
Фарёдларим
тинмай туриб
Тунда ой ҳам тупилди.
Сўзларимнинг
маъноси йўқ,
Бийрон тилим
тупилди...

Бу олдий мисраларда қанчалик инсоний дард ва самимият бор. Адибамиз муҳаббат ҳақида айтган самимий сатрлари билан ўзининг ижод дафтарига шеърят деган янги бир саҳифани очади. Бу саҳифа унга муборак бўлган.

Олмосхоннинг шеърли сатрларини ўқиб, юрагимда бу мунис дўстимга нисбатан таскин, меҳр ва гурур туйғулари тугилди. Вафо, садоқатнинг бу маликасига далдали юрак сўзларини ўзимнинг шеърли сатрларимга жойлаб, айтгим келади.

Дунё-ҳикмат сандигидир,

туман сирлар ухлайдир,

Еру самоларда мудом кўёш

кулиб турмайди,

Илтижолар айланг:

«Эйла, гамдин

шодлик улғайтир»,

Кўнгал тугёнгиз соғинч

ва титроқлар яширсин.

Само узра яшайди ой,

офтоб, яна чақинлар,

Ҳаёт фано денгизидир,

дейишар-ку, оқиллар,

Гоҳо оққизади, гоҳо гарқ

айлайди тўқинлар,

Фарқ этмасин сизни,

ой, нур ва ўртоқлар яширсин.

Кўнгал ўзани кенг дарё...

тўқин ичра яшар ул,

Гоҳо сокин, гоҳо уммон, гоҳо шох,

гоҳо гадо ул,

Гоҳо карвон, гоҳо армон...

дарёлардек тошар ул,

Дарёгинам,

гирёнгизни қирғоқлар яширсин.

Бу не қисмат... деб куюнманг,

бу ҳаётнинг ўйини,

Бу боғларга

оралаган дайди еллар қуюни,

Ғусса эмас, нурлар обод

этсин кўнгал ўйини,

Ул ўзига дунёи дун

сабоқларин яширсин.

Этибор

ОХУНОВА.

Жаҳон чемпионатида

France-98

Бугунга келиб Франция-да давом этаётган футбол бўйича 16-жаҳон чемпионатининг 1/8 финал босқичига йўлланма олган битта жаҳонда маълум бўлди. 16 май кунини тунда бўлиб ўтган Бразилия — Мароккош учрашувидан сўнг бразилиялик футболчилар дастлабки йўлланмани қўлга киритдилар. Улар ушбу учрашувда рақибларини 3:0 натижа билан доғда қолдиришди. Тўпларнинг дастлабкисини кейинги икки йил мобайнида кетма-кет дунёнинг энг машҳур футболчиси деб тен олинган. 9-рақамдаги ҳужумчи Роналдо киритди. Иккинчиси эса 10-рақамдаги ҳужумчи Ривалдо номига ёзилди. Учинчи тўпни эса дунёга машҳур футболчи Бебето киритди.

Юлдузларнинг ошиғи олчи

Шу кунни бўлиб ўтган Шотландия — Норвегия учрашувидан эса дарвозаларга бор-йўли биттадан тўп киритилди. Яъни, учрашув 1:1 — дуранг натижа билан тугади. Шундай қилиб, жаҳон чемпионатининг «А» гуруҳидаги вазият ойдинлашиб қолди, ҳисоб. Кейинги учрашувда Бразилия терма командаси норвегияликларни хоҳ ютсин, хоҳ ютисин, бунинг аҳамияти йўқ. Норвегияликларга эса чемпионатнинг 1/8 финалига чиқиш учун фақат галаба керак. Афсуски, Мароккош ҳамда Шотландия терма командалари билан дуранг ўйнаган ушбу мамлакат футболчилари бразилияликларни доғда қолдириш учун ишончли имкониятга эга эмас.

Ушбу гуруҳда кейинги босқичга кўтарилиш учун берилган йўлланма учун Шотландия ҳамда Мароккош терма командалари кураш олиб бориши ҳақиқатта бироз яқинроқ. Умуман олганда, ҳозир гуруҳдаги вазият қуйидагича:

	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
Бразилия	2	2	0	0	5-1	6
Норвегия	2	0	2	0	3-3	2
Шотландия	2	0	1	1	3-3	1
Мароккош	2	0	1	1	2-5	1

Қўрииб турибдики, жалваланинг охириги икки ўрнини етгаллаб турган Шотландия ва Мароккош терма командаларининг учрашув жаҳон чемпионатининг энг яхши ўйинларидан биттаси бўлиши аниқ. Негаки, ушбу учрашувда голлиб чиққан команданига кейинги босқичга чиқиши мумкин.

Кеча «Б» гуруҳида ҳам иккита учрашув ўтказилди. Афсуски, бизда уларнинг натижаларини газетамизнинг ушбу сонидан таништиришга имкон йўқ.

Дастлабки учрашувлар натижаси эса ушбу гуруҳда қуйидагича эди:

	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
Италия	1	0	1	0	2-2	1
Чили	1	0	1	0	2-2	1
Камерун	1	0	1	0	1-1	1
Австрия	1	0	1	0	1-1	1

Энди жаҳон чемпионатида қатнашаётган футболчилар ўртасида тўпурарлик баҳсида кимларнинг олдинда бораётганини тўғрисида ҳам икки оғиз гап. Маълумки, Италия — Чили учрашувидан Чили терма командасининг азоси Салас рақиблари дарвозасига иккита тўп киритган эди. Унинг бу натижасини ҳали ҳеч ким янгилаб олмади. Агарда терма командаларнинг таркибига қарасангиз, Францияга дунёга машҳур юлдузлардан бир нечтаси йилгилангига ишонч ҳосил қиласиз. Полстер, Стойков, Просинечки, Шукер, Клинеманн, Хожи, Батистута, Лаудруп, Омам Бийкиларнинг қўрсатётган ўйинлари юқоридаги фикримизни изоз фойз исботламоқда. Бу футболчилар бундан олдинги Европа ҳамда жаҳон чемпионатларида ҳам қатнашиб юқори натижаларга эришган.

Гап бевосита Францияда ўтказилган аjoyиб футбол учрашувлари ҳусусида кетар экан, барча футбол ишқибозлари шу кунгача ўтказилган Голландия — Бельгия, Испания — Нигерия, Франция — ЖАР учрашувларини юқори савияда ўтказилгани таъкидлашмоқда. Хали жаҳон чемпионатининг 80 фойз ўйинлари олдинда турибди. Ушбу учрашувлар ҳам миллионлаб футбол ишқибозларига завқу шавқ бағишлаши турган гап.

Нормурод МҲСОМОВ,
«Жалқ сўзи» шарҳловчиси.

ҒОЛИБЛАРГА ЙЎЛЛАНМА БЕРИЛДИ

Тошкентда 1981 йилда туғилган йигит ва қизлар ўртасида энгил атлетика бўйича республика биринчилиги низоҳисига етди. Бу мусобақа июль ойининг бошларида Москвада очилган ўсмирларнинг биринчи жаҳон ўйинлари дастури доирасида ўтди. Мусобақа ғолибларини шу халқаро турнирга йўлланма кутар эди.

Ўз кичик гуруҳларида энг яхши натижа қўрсатган Тошкент шаҳри ва Бухоро вилояти терма командалари биринчилиги етгаллашди.

Шахсий биринчиликда Темур Яворский, Ирина Воробьева, Ҳаёт Муллаева, Вера Медникова, Олег Нурматов, Станислав Черкасов, Михаил Колишев, Анастасия Кирбетева ва Лилия Дүсметова голиб чиқишди. Бу спортчилар июль ойида Россияда ўтайдиган ўсмирларнинг биринчи жаҳон ўйинларида иштирок этадилар.

(ЎЗА)

Ана, адл садалар, жавзо...

Т. ҚҮРБОНБОВ (ЎЗА) сурат-лавҳаси.

АФРИКАЛИКЛАР УЛКАН ТЕЛЕКОП ЯРАТМОҚЧИ

Жанубий Африка Республикасида катталити жихатдан жанубий ярим шарда биринчи, дунёда эса иккинчи ўринда турадиган улкан телекоп яратишга ҳозирлик қилинмоқда.

Ушбу телекоп орқали ойда милтиллаб ёниб турган шаҳини ҳам бемалол куриш мумкинлиги назарий жихатдан асосланган.

Ҳукумат Кейп штатида ўтказилган курилиш ишлари учун 5 йил давомида 50

ҲАР ТЎҒРИДА

миллион ранд (тахминан 10 миллион АҚШ доллари) тенг миқдорда маблаг ажратишнинг маълум қилиди. Фан-техника ва маданият вазири Мтшалининг айтишича, бу маблаг солиқ тўловчиларнинг ҳамёнига зарар етказмайди — у хориж сармояси ҳисобидан қопланади. Мамлакат олимлари, хорижий компаниялар мазкур курилиш ишига бош қўшса, у тақдиқот ишларини ана шу телекоп ёрдамида бажариши мумкинлиги маълум қилингандан сўнг, бу кури-

лишга Германия, АҚШ, Нигерия, Янги Зеландия, Польша, Япония ва қатор бошқа давлатлардаги мутахассислар қизиқиб қолишди.

СЮЗАННА АКУЛАДАН ҚЎРҚМАЙДИ

Австралиялик 23 ёшли спортчи Сюзанна Марони акулалар қўрқовида Мексикадан Кубагача бўлган 197 километрлик масофани сузиб ўтди. Спортчи денгиз йиртиқчаларидан махсус сим тўр билан ҳимояланган бўлиб, махсус денгизчилар гуруҳи уни куза-

тиб борди. Бироқ денгизда тўфон кўтарилиши натижасида Сюзи узини анча йўқотиб қўйди. Хайриятки, кузатувчилар уни зудлик билан қутқариб, тиббий ёрдам қўрсатишди. Шундан кейин у яна сузишда давом этиб, белгиланган мазилга етиб борди. Сюзанна хоним 19 ёшли чоғида ҳам денгизда катта сайрга чиққан эди. Ушанда у АҚШ билан Куба ўртасидаги 114 километрлик масофани босиб ўтиб, Гиннеснинг рекордлар китобига киришга муваффақ бўлган.

(ЎЗА)

Ўзбекистон Республикаси Сослиқни етгаллашнинг Республикаси лезионини етгаллашнинг баш баш йил Ҳаёт Муллаева оғилари

Кимёсиз САҲИЙЛАШАНИНГ

шафоти муносабати билан таван изҳор қилди.

«Жалқ сўзи» газетаси жамови газета ходими Ирола Турсуновани буниси

МУҲАРРАМ анигинг

шафот этганини муносабати билан чўқур таван изҳор этипти.

Ўзбекистон Республикаси давлат ақидасининг «Ўзбекистон Республикаси Со-

бир Радимон бўлиш жамови ва раҳбарини «Ўзбекистон Республикаси раис-

нинг биринчи муовини Муроб Бухорович Шокоримовни топдан муҳтарам

Радимон МИРЗОКИРОВАНИНГ

шафоти муносабати билан чўқур таван билдириди.

Радимон МИРЗОКИРОВАНИНГ

шафоти муносабати билан чўқур ва ҳаммаларга билдиришти.

Тошкент шафоти «Исхосик маъна» ҳождилари билан раҳбари

КММ Юри МИХАЙЛОВНИНГ

бешак шафот этганини муносабати билан марҳумнинг оиласига ҳамда қарин-

дош-уруғларига чўқур таван изҳор этипти.

«ЖАЛҚ СҮЗИ»

«НАРОДНОЕ СЛОВО»

Бош муҳаррир
Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:

Парламент 133-57-34;

Хуку ва қонунилик 136-07-94;

Иттифоқий 136-36-65;

Қисқас ҳужжат 136-37-85;

Мамурият 136-35-60, 132-10-65;

Халқар 136-29-89, 133-07-48;

Фан, нурилик, спорт ва ҳарбий ватанпарвар-

лик 132-12-08;

Халқаро ҳаёт 132-11-15;

Котибият 133-10-28;

Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 096, 34565 нусхада босилди,
ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А-2
Газета IBM компьютерлари тартиби ва оператор
Сергей ЛУКИН
томонидан саҳифаланди.
Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материал-
лар қабул қилинмайдилар.

«Шарқ» нашрийт-матбаа концерни босмаҳонаси. Корхона мазилли: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишта топшириш вақти — 21.00 Босишга топширилади: 21.55

1 2 3 4 5 6